

Optioner, Råvarer

En option er en aftale om enten at købe eller sælge et aktiv til en bestemt kurs til et bestemt tidspunkt. Råvarer-optioner kan blandt andet bruges af virksomheder, som handler og/eller bruger råvarer, og som ønsker at afdække risikoen for kursudsving i en periode. Råvare-optioner er komplekse instrumenter.

Hvad er en option?

Optioner opdeles i henholdsvis købte og solgte optioner. Med en købt option får du retten og ikke pligten til at købe eller sælge et underliggende aktiv til en bestemt kurs. Denne kurs kaldes strikekursen. Prisen for at købe retten kaldes optionspræmien. Det aftales individuelt, hvornår du kan udnytte retten til enten at købe eller sælge det underliggende aktiv. Denne dato kaldes også for exercise-datoen, og tidspunktet på dagen kaldes også for exercise-tidspunktet. Med en solgt option har du derimod pligten og ikke retten til enten at købe eller sælge det underliggende aktiv. For at påtage sig pligten modtager sælgeren af optionen en præmie af køber.

Aktivet, som ligger til grund for optionen, kaldes typisk det underliggende aktiv.

For råvareoptioner gælder det, at de handles på baggrund af børsnoterede kontrakter, og derfor har optionerne standardiserede udløbsdatoer og kontraktstørrelser.

Råvareoptioner vil ved udløb altid blive differenceafregnet i forhold til den aktuelle kurs på det underliggende aktiv.

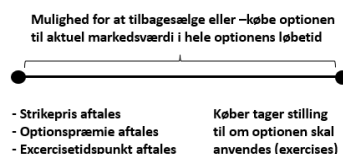
Europæiske og amerikanske optioner

Der findes flere typer af optioner, hvor europæiske og amerikanske er de hyppigst anvendte. Med en amerikansk option har køber ret til at udnytte optionen på et vilkårligt tidspunkt frem mod optionens udløbstidspunkt. På europæiske optioner har køber kun retten til at udnytte optionen på udløbstidspunktet. Da køber af en amerikansk option har mulighed for at udnytte optionen på en mere fleksibel måde, betyder det, at optionspræmien er højere end den europæiske. Den europæiske option

er den mest udbredte optionstype i Danmark og derfor den, som er beskrevet i dette faktaark.

Udnyttelse af optionen

På exercise-datoen skal køber af optionen tage stilling til, om optionen udnyttes eller ej. I figuren er det illustreret, hvornår en option typisk vil udnyttes afhængigt af, om optionen giver retten til at købe eller sælge de underliggende råvarer. Hvis virksomheden har købt en option, som giver retten til at købe råvarer, og kursen på råvarerne på exercisetids-punktet er højere end strikekursen, vil køber af optionen udnytte den. Hermed har køber opnået en gevinst, som svarer til forholdet mellem strikekursen og den aktuelle kurs fratrukket optionspræmien. Er kursen på de underliggende råvarer derimod lavere end strikekursen, vælger køber ikke at udnytte sin ret til at købe råvarerne og har dermed tabt optionspræmien. Køber af en option, som giver retten til at sælge råvarer, vil udnytte optionen, hvis kursen på råvarerne på exercisetids-punktet er lavere end strikekursen. Hermed har køber opnået en gevinst, som svarer til forholdet mellem strikekursen og den aktuelle kurs fratrukket optionspræmien. Er kursen på råvarerne højere end strikekursen, vælger køber ikke at udnytte sin ret til at sælge råvarerne og har dermed tabt optionspræmien.

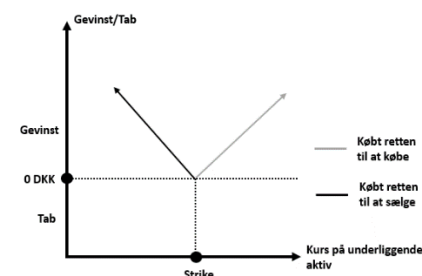

Gevinst og tab ved køb af option

Den samlede gevinst på exercisetidspunktet er en eventuel gevinst fratrukket optionspræmien. Er gevinsten 0 kr., har køber tabt præmien, som er betalt for optionen.

For køber af en option vil det maksimale tab derfor altid begrænse sig til den præmie, der er betalt for optionen.

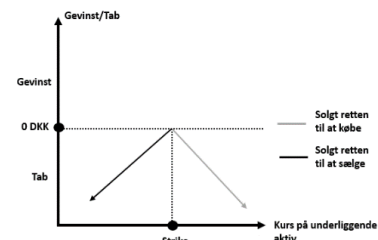
Der vil derimod i princippet være tale om ubegrænsede gevinstmuligheder, medmindre der er indbygget begrænsninger i prisudviklingen på det underliggende aktiv.

Gevinst og tab ved salg af option

Sælger af en option vil være forpligtet til at lade køber udnytte sin ret til at købe eller sælge aktivet. Sælgers afkastprofil på optionen vil dermed altid være den modsatte af købers, og ligesom køber har ubegrænset mulighed for gevinst, vil sælger af optionen tilsvarende have ubegrænset risiko for tab.

For retten til at købe optionen har køber derimod betalt en præmie til sælgeren. Hvis køber ikke udnytter sin option, vil sælgeren have optionspræmien som gevinst.

Handelsmuligheder

Råvareoptioner handles på baggrund af børsnoterede optionskontrakter men OTC (Over

The Counter). OTC-derivater handles direkte med modparten, hvorved der opstår en modpartsrisiko.

Anvendelsesmuligheder

Købte og solgte optioner kan sammensættes på mange forskellige måder for at opnå din ønskede afkast- og risikoprofil.

Råvareoptioner kan fx anvendes til spekulation eller til at styre dine kommercielle eller finansielle risici.

Spekulation

Med en købt option er risikoen for tab begrænset til den præmie, der skal betales ved kontraktens indgåelse. Hvis du har en forventning om, at kursen på det underliggende aktiv vil stige, men vil begrænse din tabsrisiko, kan du købe en calloption. På den måde er du sikret en bestemt kurs, og kan desuden håbe på at opnå en gevinst, hvis kursen på det underliggende aktiv stiger. Hvis du omvendt har en forventning om, at kursen på det underliggende aktiv vil falde, kan du købe en putoption. På den måde kan du sælge aktivet til en bestemt strikekurs, og kan desuden håbe på at opnå en gevinst, hvis kursen på det underliggende aktiv falder. I begge tilfælde vil et eventuelt tab for dig være begrænset til præmien.

Optioner anvendt til at styre virksomhedens kommercielle eller finansielle risici

Råvareoptioner kan anvendes til at styre virksomhedens kommercielle eller finansielle risici, hvor målet ofte er at minimere udsvingene i regnskabet som følge af udsving i råvarepriser. En virksomhed der f.eks. bruger store mængder korn i produktionen, kan benytte købte råvareoptioner til at afdække råvare-risici i en periode. Råvareoptioner egner sig godt, hvis der er tale om kortvarige afdækninger af råvare-risici.

Optionspræmien

Den væsentligste faktor for værdien af optionen er, hvor stor sandsynligheden er, for at optionen bliver udnyttet. For

at kunne bestemme sandsynligheden er der følgende tre væsentlige faktorer, som har betydning for prissætningen.

Strikekurs

Ved en calloption, hvor du har retten til at købe det underliggende aktiv til en aftalt kurs, stiger præmien på optionen, jo højere den aktuelle kurs på det underliggende aktiv er i forhold til strikekursen på calloptionen.

Ved en putoption, hvor du har retten til at sælge det underliggende aktiv til en aftalt kurs, stiger præmien på optionen jo lavere den aktuelle kurs på det underliggende aktiv er i forhold til strikekursen på putoptionen.

Tid til udløb af optionen

Jo længere tid, der er til, at optionen kan udnyttes, jo større vil sandsynligheden være for, at optionen har en positiv værdi ved udløb, og derfor vil optionspræmien også være større.

Forventning om udsving i kursen på det underliggende aktiv frem til udløb (volatilitet)

Jo mere kursen på det underliggende aktiv forventes at svinge frem til exercise-tidspunktet, jo større er sandsynligheden for, at optionen får værdi på udløbstidspunktet, og præmien er derfor højere.

Ophør før udløb

Du har muligheden for at tilbagesælge eller –købe optionen. Optionen prissættes i en sådan situation ud fra de aktuelle markedsvilkår.

Under normale omstændigheder vil pengeinstituttet kunne stille tilbagekøbs- og salgspriser på en option, der er handlet

igennem pengeinstituttet. Der kan dog i særlige tilfælde være tale om en meget unormal markedssituation, som kan resultere i ekstraordinært høje handelsomkostninger eller resultere i, at pengeinstituttet ikke har mulighed for at prissætte tilbagekøbs- eller salgsværdien af optionen.

Hvad er risikoen?

En option er et komplekst produkt som sætter særlige krav til din viden omkring produktet samt anvendelsen af det. Du kan få mere at vide om kompleksiteten ved at kontakte os. Når du handler optioner, påtager du dig blandt andet likviditets-, modparts- og markeds- risiko og tabsrisiko.

Tabrisiko

For købte optioner begrænser risikoen for tab sig til den præmie, der er betalt for optionen. For solgte optioner er der derimod risiko for ubegrænset tab.

Valutakursrisiko

Råvareoptioner handles ofte i en anden valuta end den du selv handler råvarer i. Der kan derfor være en valutarisiko at tage højde for.

Likviditetsrisiko

Hvis du ønsker at afvikle din kursrisiko inden udløb, sker dette til en markedspris. Finansielle markeder kan dog være præget af dårlig eller manglende likviditet, afhængig af produkt, underliggende aktiv, valutakombination, løbetid og handelstidspunkt.

Modpartsrisiko

Når du handler derivater, kan du have en modpartsrisiko på dit pengeinstitut eller på andre parter der indgår som led i handlen. Med modpartsrisiko påtager du dig risikoen for, at modparten ikke overholder sin forpligtelse både løbende og ved udløb af aftalen. Modpartsrisikoen kan bl.a. bestå i, at markedsværdien på det underliggende aktiv har bevæget sig

i din favør, hvorved handlens positive markedsværdi er forøget. Du risikerer i den forbindelse, at modparten ikke kan overholde sin betalingsforpligtelse. Der kan endvidere være en afviklingsrisiko.

Risiko for krav om sikkerhedsstillelse

For at kunne handle med renteswaps skal der oprettes en rammeaftale i dit pengeinstitut. I rammeaftalen er der bl.a. fastsat grænser for, hvor negativ markedsværdien af dine aftaler må være. Ved store negative ændringer i markedsværdien på dine aftaler skal du være opmærksom på, at du med kort varsel kan blive mødt med

krav om sikkerhedsstillelse. Overholdes dette ikke, kan aftalen anses for misligholdt, og pengeinstituttet kan vælge at lukke aftaler under rammeaftalen helt eller delvist med den konsekvens at den negative markedsværdi skal betales til pengeinstituttet.

Omkostninger

Handel med optioner indebærer handelsomkostninger. Omkostningerne bliver afregnet som et tillæg eller fradrag til options- præmien alt efter, om du køber eller sælger. Størrelsen af tillægget eller fradraget afhænger af den daglige omsætning samt en aftalt marginal. Der henvises til

aktuel prisbog på pengeinstituttets hjemmeside.

Skat

Den skattemæssige behandling kan variere og ændre sig afhængig af dine skattemæssige forhold, eller som følge af ændrede regler for beskatning. Vi anbefaler, at du kontakter en rådgiver om skattemæssige konsekvenser forud for indgåelse af finansielle kontrakter.

Senest opdateret 10. October 2024